

KÜRESEL GELECEĞİN ŞEHİRLERİ PROGRAMI

İstanbul TÜRKİYE

FİNAL ÖNERİLER RAPORU (ÖZET)

İstanbul Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planı Projesi

Hazırlayan:
Yelda REİS | UN-Habitat Yerel Stratejik Danışmanı

Süpervizör:
Pınar ÇAĞLIN | UN-Habitat, GFCP Türkiye Yöneticisi

MART 2022

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ	3
1. GİRİŞ	5
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) Final Öneriler Raporu	5
2. SKA FARKINDALIĞI VE YERELLEŞTİRME	5
3. BULGULAR VE SONUÇLAR	8
3.1. SKA Aracı Uygulamasından Elde Edilen Temel Bulgular	8
3.2. Uygulama için Önemli Hususlar	10
EK- Proje Geliştirme Süreci ve SKA Proje Değerlendirme Aracı	13
1.SKA Aracı'nın Özelleştirilmesi (Aşama 1 – Sürdürülebilirlik İlkelerinin Seçimi)	14
2. SKA Aracı'nın Uygulanması (Aşamalar 2 & 3 – Projenin İncelenmesi & Sonuçların Tartışılması)	15

YÖNETİCİ ÖZETİ

Birleşik Krallık Hükümeti tarafından finanse edilen Küresel Geleceğin Şehirleri Programı (GFCP), 10 ülkenin 19 şehrinde, 30 farklı projeyi desteklemektedir. Program, kentlerin planlanması ve yönetiminin desteklenmesi yoluyla refahın artırılması ve kapsayıcı ekonomik kalkınmaya katkı sunmayı hedeflemektedir. UN-Habitat, projeleri geliştirmek, Program tarafından oluşturulan bilgiyi yönetmek ve Birleşik Krallık Yapılı Çevre Danışma Grubu (UKBEAG) ile tematik eğitim yoluyla kapasite oluşturmak için, stratejik tavsiyeler sağlamaktadır. UN-Habitat, strateji geliştirme aşamasında 2018 yılında projenin tasarımı kapsamında iş tanımlarını hazırlamış, uygulama aşamasında proje faaliyet ve çıktılarının teknik değerlendirmelerini yaparak, SKA Proje Değerlendirme Aracı'nın (SKA Aracı) uygulamasını yürütmüştür.

Türkiye'de Program kapsamında uygulanmış olan dört projeden biri, "İstanbul Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planı Projesi" (İstanbul SKHP)dir. Projenin temel amacı, İstanbul için daha iyi bir yaşam kalitesinin sunulması, kentsel hareketlilik ve sürdürülebilir ulaşım ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kapsayıcılık, yenilikçilik ve entegrasyon prensiplerine uyumlu şekilde bir stratejik planın hazırlanmasıdır. Projenin uygulama aşaması Eylül 2019'da başlamış, Mart 2022'de tamamlanmıştır. Projenin tamamlanmasıyla Küresel Geleceğin Şehirleri Programı sırasında yaratılan ivme, programın ötesinde sürdürülebilir kentsel kalkınma için temel sağlayarak, uzun vadeli etkiyi en üst düzeye çıkararak program hedeflerine ulaşılmasını sağlayacaktır. Bu rapor, projenin uygulanabilirliği ve sürdürülebilirliği kapsamında belirlenen dört temel başlık altında sonraki adımları ve değerlendirmeleri ortaya koymaktadır.

İstanbul SKHP, Türkiye'nin ilk SKHP çalışması olmasının yanı sıra dünyada 15 milyonu aşkın nüfusa sahip bir kent için hazırlanan ilk plandır. Bu yeni ulaşım planlama yaklaşımının ana amacı, toplum ve paydaşların katılımı temelinde toplu taşıma, yürüme ve bisiklet gibi sürdürülebilir ulaşım türlerinin kullanımını teşvik etmektir. İstanbul SKHP, erişilebilirliğin, toplu taşıma payının, şehir içinde yol güvenliğinin artırılması, otomobil bağımlılığının azaltılması ve sürdürülebilir ulaşım yaklaşımı ile yaşam kalitesinin iyileştirilmesine yönelik uzun vadeli bir perspektifle ekonomik, çevresel ve sosyal yönleri kapsayan bir vizyonu temel alan dokuz temel amaca sahiptir. Plan ile bu amaçlara erişebilmek için tanımlanan önlem temalarından seçilen üç tema altında uygulamaya yönelik 26 ana proje öncelikli olarak belirlenmiştir. Bu temalar şunlardır: (i) Düşük Karbona Geçiş (ii) Kesintisiz Aktarma ve Entegrasyon (iii) Trafik Tıkanıklığının Azaltılması. Söz konusu ana projeler sadece daha kapsamlı ve maliyetli altyapı projeleri değil, aynı zamanda yüksek etkiye sahip daha küçük ve daha az maliyetli teknolojik, aktif ulaşımı destekleyen, yeniden düzenlemeler ve denetim mekanizmaları getiren faaliyetleri de önermektedir. Somut eylemler ve uygulama planı ile tanımlanan bu öncelikli ana projelerin, İstanbul SKHP'nin sürdürülebilir kalkınma amaçlarına uyum düzeyinin artırılmasına çok büyük katkı sağladığını belirtmekte fayda vardır.

Sosyal kapsayıcılık ve cinsiyet eşitliği boyutu, çeşitli araçlarla SKHP geliştirme sürecinin aşamalarına dâhil edilmiştir; yeterince temsil edilmeyen 17 gruba özel ihtiyaçların anlaşılması, SKHP vizyonu, önlemlerinin belirlenmesi ve temel projelerin seçimine yönelik paydaş katılım çalışmaları düzenlenmiş, projede geliştirilen özel bir değerlendirme aracı ile ana projelerin bu gruplar üzerindeki olası etkileri ortaya koyulmuştur. İstanbul SKHP'nin stratejik düzeyde izlenmesi amacıyla temel amaçlara bağlı göstergeler ve izleme ve değerlendirme çerçevesi tanımlanmıştır. Hesaplanacak bu göstergeler ile 2040 yılına kadar koyulan hedeflerin sistematik olarak takibinin yapılması, SKHP'nin uygulaması ve etkilerinin ölçülebilmesi bakımından çok önemli olacaktır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, tüm proje uygulama süreci boyunca proje çıktı ve faaliyetlerinin geliştirilmesine verdiği teknik destek, işbirliği ve yönlendirmeler ile güçlü bir

sahiplilik göstermiştir. İBB, SKHP'yi, ulaşım ile ilgili alt sektörlerdeki plan ve politikaların SKHP çerçeve ve amaçlarına göre geliştirilmesi ve uyumunun sağlanması bakımından stratejik bir belge olarak kabul etmektedir. Aynı zamanda, SKHP'de belirlenen ana projeleri uygulamayı taahhüt etmektedir. Bu çerçevede, akıllı veri kaynaklarından ve hane anketlerinden elde edilen verilerle güncellenecek bir ulaşım modelinin desteğiyle bu yenilikçi projelerden bazıları için fizibilite çalışmaları hazırlamak üzere AB fonu almaya hak kazanmıştır. Böylece, İBB tarafından mevcut SKHP çalışmalarının sürdürülebilir hale getirilmesine ve önerilen projelerin uygulanmasına yönelik çok önemli bir adım atılmış bulunmaktadır.

İstanbul'un edindiği deneyim ve bilgiler, Türkiye'de sürdürülebilir hareketlilik planlarını geliştirmeye henüz başlayan diğer şehirler için de faydalı olacaktır. Tüm uygulama süreci boyunca, İBB ve Arup, programın bilgi yönetimi platformunda (www.globalfuturecities.org) ve çeşitli ülke ve yerel düzeydeki etkinliklerde bilgi ve deneyimlerin daha geniş bir topluluğa yayılmasında çok aktif şekilde destek ve katılım sağlamıştır.

Bu raporda, projenin uygulanması ve yaygınlaştırılmasına yönelik adımlar önerilirken tüm proje faaliyetleri ve çıktıları ile SKA Aracı çalıştay sonuçları göz önünde bulundurulmuştur. 28 Ocak 2022 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde yapılan UN-Habitat Proje Kapanışı ve Sonraki Adımlar Toplantısı sırasında yapılan değerlendirmeler çok önemli katkılar sağlamıştır. Aşağıda, projenin sürdürülebilirliğinin ve uygulanabilirliğinin sağlanmasına ilişkin dört temel başlık altında belirlenen tavsiyelerin bir özeti yer almaktadır.

Paydaş Katılımı

1. *Etkili pilot projeler tasarlamak ve uygulamak için iç paydaşların ve her seviyeden dış paydaşların aktif katılımının sağlanması*
2. *İstanbul SKHP'nin uygulanması için belediye iç paydaşlar arasında koordinasyon ve işbirliğinin artırılması*
3. *Paydaşların daha etkili ve aktif katılımlarını sağlamak için kapasite geliştirme programlarının tasarlanması ve uygulanması*

Yasal Uyumluluk ve Yönetişim

4. *İstanbul SKHP amaç ve göstergelerinin belediyenin stratejik planına ve faaliyet programlarına entegre edilmesine yönelik çalışmaların yapılması*
5. *Merkezi hükümet ve ilçe belediyeleri düzeyinde SKHP'nin geliştirme sürecinde elde edilen bilgi ve deneyimlerin aktarılması ve ana projelerin pilot uygulamaları için işbirliğinin geliştirilmesi*
6. *SKHP ana projeleri uygulamaları için ilgili yasal ve düzenleyici çerçeve analizinin yapılması*

Finansal Sürdürülebilirlik

7. *Öncelikli pilot proje uygulamaları için nakit akışı tahminleri, gelir gider kalemleri, iş modellerini içeren bir finansman planının hazırlanması ve olası finansman kaynaklarının belirlenmesi*
8. *Teknik destek ve eğitim programları aracılığıyla belediyede proje finansmanı konusunda kapasitenin geliştirilmesi*

Kapasite

9. *SKHP eğitim faaliyetlerinin belediyede yaygınlaştırılması ve iletişim stratejisinin belediyede güncellenerek uygulanması*
10. *Proje finansmanı, veri entegrasyonu, izleme ve değerlendirme (İz&De) konularında belediyede kapasite geliştirme programlarının geliştirilmesi*
11. *Ulaşım ile ilgili tüm paydaş kurumlar arasındaki detaylı veri analizi çalışmasının yapılması*
12. *Veri elde etme ve toplama kapasitenin artırılması*
13. *İstanbul SKHP amaçları ve ana projeleri için izleme ve değerlendirme çerçevesinin geliştirilmesi*

1. GİRİŞ

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) Final Öneriler Raporu

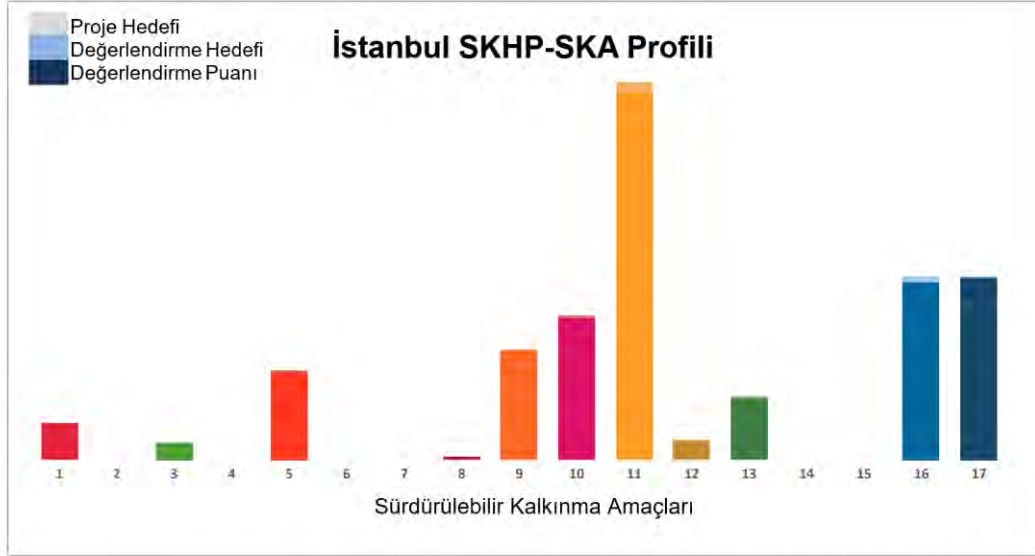
Final öneriler raporu, UN-Habitat tarafından proje faaliyetleri ve proje çıktılarının teknik olarak değerlendirilmesi sürecinde elde edilen temel bulguları ve sonuçları ele almaktadır. Ayrıca, tüm proje taraflarıyla birlikte yapılan etkileşimli SKA Aracı çalıştaylarındaki ortak tartışmalardan elde edilen bilgileri ve geliştirme alanlarına ilişkin kaydedilen ilerlemeleri de yansıtmaktadır. Projenin uygulanabilirliği ve sürdürülebilirliği kapsamında belirlenen paydaş katılımı, yasal uygulanabilirlik ve yönetim, finansal sürdürülebilirlik ve kapasite olmak üzere dört temel başlık altında sonraki adımları ve değerlendirmeleri ortaya koymaktadır. Rapor, proje için tekrarlanabilirlik ve yaygınlaştırma fırsatları da tartışılmaktadır.

İstanbul SKHP için düzenlenen her bir SKA Aracı çalıştay sonrasında UN-Habitat tarafından proje uygulaması süresince hazırlanan SKA Proje Değerlendirme Çalıştayları Öneri Raporları raporun ekler bölümünde sunulmaktadır. Bu final raporuyla gündeme getirilen tartışma noktaları ve projeyi geliştirmeye yönelik teknik tavsiyeler ile proje uygulama sürecinin projeye özel seçilen SKA Aracı Sürdürülebilirlik İlkeleri ve Performans Kriterlerine uyumunun en üst seviyede sağlanması amaçlanmıştır.

2. SKA FARKINDALIĞI VE YERELLEŞTİRME

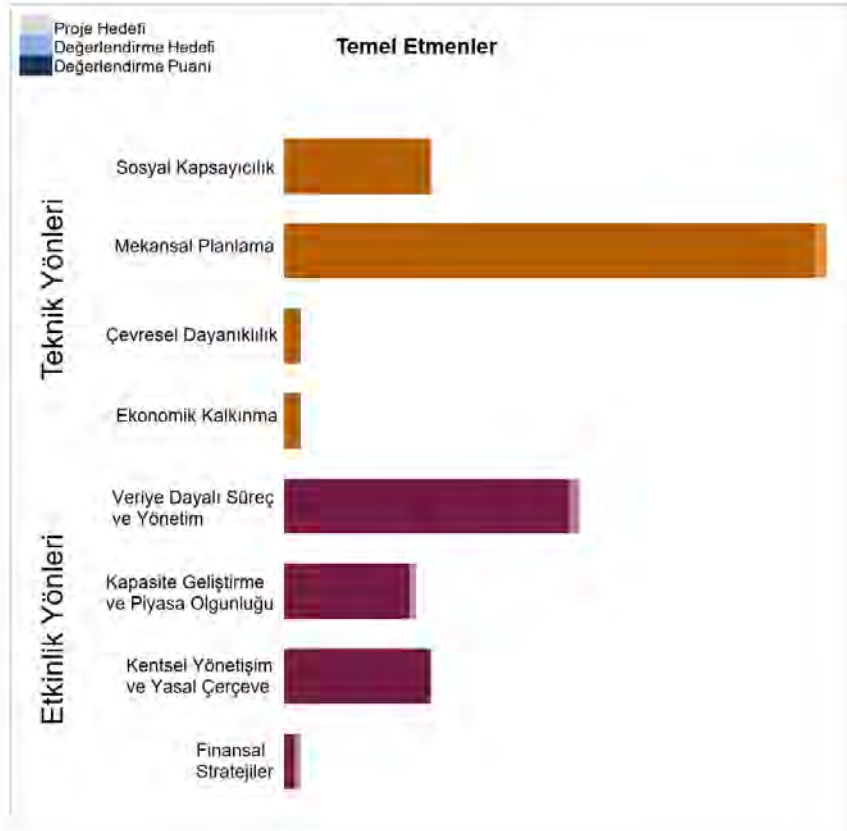
SKA Aracı uygulaması, projenin farklı aşamalarında yaklaşık altı aylık dönemlerle yapılan toplam üç çalıştay ile tekrarlanan bir değerlendirme sürecidir. Çalıştaylar, proje faaliyetlerini iyileştirmek için kilit paydaşlar arasındaki ortak tartışmaları tetiklemiş, projenin SKA'lara uyumunun artırılması yönünde önemli katkılar sağlamıştır. SKA Aracı süreciyle tüm proje paydaşları, proje faaliyetlerinin Sürdürülebilirlik İlkeleri çerçevesinde geliştirilmesine yönelik yerel düzeydeki ihtiyaçları veya zorlukları yeniden değerlendirme fırsatı bulmaktadır. Üçüncü SKA çalıştayından sonraki dönemde teslim edilen proje faaliyetleri, projenin SKA profili puanlarına UN-Habitat tarafından Arup ve İBB ile istişare edilerek yansıtılmıştır.

Proje, sürdürülebilir kalkınmanın ekonomik, çevresel ve sosyal boyutlarını SKA'lar temelinde kapsayacak şekilde tasarlanmış, proje çıktı ve faaliyetleri de uygulama sürecinde SKA'lar ile uyumlu şekilde geliştirilmiştir. Proje, tüm proje tarafları tarafından 21 Aralık 2019'da yapılan projeye özelleştirilmiş SKA Aracı çalıştayında seçilen 28 sürdürülebilirlik ilkesine ve 80 performans kriterine dayalı bir SKA profiline sahiptir. Bu profil, projenin Şekil 1'de verilen SKA'lara uyumunu yansıtmaktadır. Proje çoğunlukla SKA 11 "Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar", SKA 16 "Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar" ve SKA 17 "Hedefler için Ortaklık" hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, SKA 13 "İklim Eylemi" ve SKA 10 "Eşitsizliklerin Azaltılması" proje uygulamasından en çok etkilenen SKA'lardır. SKA 2, SKA 4, SKA 6, SKA 7, SKA 14 ve SKA 15 ise projenin kapsamı dışında kalmaktadır.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Değerlendirme Puanı	33	0	15	0	78	0	0	3	98	127	330	17	55	0	0	159	162
Değerlendirme Hedefi	33	0	15	0	81	0	0	3	99	129	339	18	57	0	0	165	165
Proje Hedefi	33	0	15	0	81	0	0	3	99	129	339	18	57	0	0	165	165

Şekil 1: SKA Profili-İstanbul SKHP Projesi-Final Değerlendirme

Şekil 2: Temel Etmenler-İstanbul SKHP Projesi-Final Değerlendirme

Proje tarafından desteklenen SKA'lar	Uyumluluk düzeyi
5, 9, 10, 11, 12, 13, 16,17	%96-%99 (tam uyuma çok yakın)
1,3, 8	%100
2, 4, 6, 7, 14, 15	İlgili değil

Projenin final SKA profiline göre, İstanbul SKHP Projesi, SKA 1, SKA 3, SKA 8'leri tam potansiyel ile desteklemekte, SKA 9, SKA 10, SKA 11, SKA 12, SKA 13, SKA 16 ve SKA 17'lere ise tam potansiyelle çok yakın bir uyum (%96-%99) göstermektedir. Bu sonuçlar ile birlikte projenin SKA'lara çoğunlukla tam potansiyel ile ulaştığını ve SKA Aracı uygulama sürecinde amaçlara uyumu artırma yönünde başarılı bir ilerleme kaydettiğini söylemek mümkündür. SKA Aracı final değerlendirmesi, projenin tüm SKA'lara tam uyumu sağlaması için, mekânsal planlama, veriye dayalı süreç, kapasite geliştirme ve finansal stratejiler gibi teknik ve etkinlik yönlerindeki altı performans kriteri çerçevesinde iyileştirilmesi gereken alanları ortaya koymaktadır. Projenin sonuç ve çıktıları aşağıda belirtilen alanlarda SKA'lar ile güçlü bir uyuma sahiptir.

- İstanbul SKHP, başta hassas ve farklı sosyal gruplar olmak üzere herkes için güvenli, uygun maliyetli, erişilebilir ve sürdürülebilir ulaşım sistemlerine erişimin sağlanmasına ve toplu taşımanın yaygınlaştırılmasını kapsayacak şekilde geliştirilen vizyon, amaçlar, göstergeler ve seçilen 26 ana proje ile SKA 11'in (Sürdürülebilir Şehirler) yerel düzeyde sunulmasına çok önemli katkı sağlamaktadır. (SKA 11.2) Proje, ulaşım ve yolculukların emniyetini ve güvenliğini arttırmak amacıyla karayolu trafiğine bağlı ölüm ve yaralanmaları azaltmaya dayalı belirlediği temel gösterge ve hedef değerleriyle SKA 3'e (Sağlık ve Kaliteli Yaşam) hizmet etmektedir. Aynı zamanda, otobüs hizmetlerinin iyileştirilmesi programı, motorsuz ulaşımın desteklenmesi, yürünebilirlik ve bisikletliler için kavşak iyileştirmeye ilişkin geliştirilen ana projeler SKA 3 kapsamını desteklemektedir.
- Projede geliştirilen ulaşım hizmetlerinin kapsayıcı tasarımı SKA 5 (Cinsiyet Eşitliği) ve SKA 10 (Eşitsizliklerin Azaltılması) ile yakından ilişkilidir. Toplumsal cinsiyet ve sosyal kapsayıcılık, projenin çatı ilkesi olarak kabul edilmektedir ve proje uygulama süreci boyunca sürekli olarak desteklenmektedir. İstanbul SKHP, çok çeşitli hedef gruplar ve paydaşlar için yapılan katılım çalışmaları aracılığıyla kadınların ve yeterince temsil edilmeyen grupların (engelli, yaşlı kişiler, çocuklar, göçmenler gibi) özel ihtiyaç ve taleplerini dikkate alan amaçlar ve önlem paketleri geliştirmiştir. Erişebilir, ödenebilir ve kapsayıcı bir ulaşım sistemini sağlamak amacıyla engelliler ve yoksul hane halkına yönelik iki önemli gösterge belirlenmiştir. Ayrıca, 26 ana projenin seçimi sürecinde GESI (cinsiyet eşitliği ve sosyal kapsayıcılık) değerlendirme aracı geliştirilmiş ve böylece her bir projenin sosyal yönden potansiyel etkileri 18 parametre üzerinden değerlendirilmiştir. Bu parametreler şu şekilde gruplanmaktadır: (i) sosyal etkiler (erişilebilirlik, güvenlik, yeterince temsil edilmeyen grupların güçlendirilmesi ve özgürlük hissi), çevre ve halk sağlığı (fiziksel aktivite, kirlilik ve salım), (ii) ekonomik etkiler (yolculuk süresi, ödenebilirlik, afetlere karşı dayanıklılık, arazi kullanımı, yerel ekonomi, kayıt dışı ulaşım ve refah), (iii) yönetim ve katılım üzerindeki siyasi etkiler. Ayrıca, belirlenen SKHP göstergelerinin izlenmesi sürecinde ayrıştırılmış veri toplama stratejileri önerilmektedir.
- Ulaşım sektörü, iklim değişikliği ve hava kirliliğine doğrudan etkisi olan sera gazı salımına katkıda bulunan en önemli bileşenlerden biridir. İstanbul SKHP, daha sürdürülebilir ulaşım seçeneklerinin teşvik edilmesi yaklaşımı ile SKA 13'e (İklim Eylemi) önemli ölçüde katkı sağlamaktadır. Düşük karbona geçiş teması altında belirlenen motorsuz ulaşım seçeneklerinin yaygınlaştırılması, düşük emisyon alanı ve toplu taşıma filosunun/metrobüs filosunun karbonsuzlaştırılması gibi ana projeler ile hem iklim değişikliğinin azaltılması hem de uyum boyutları ele alınmaktadır. Bu çerçevede, hava kalitesinin ve halk sağlığı koşullarının iyileştirilmesi de sağlanmaktadır.

- Proje, ekonomik kalkınmayı ve kaynakların sürdürülebilir yönetimini ve kullanımını desteklemek için kaliteli, güvenilir, sürdürülebilir ve dayanıklı bir kentsel altyapıyı geliştirilmektedir. (SKA 9-Endüstri, İnovasyon ve Altyapı) Ulaşım sistemlerinin entegrasyonu, adil ve eşitlikçi erişilebilirliği teşvik edecek farklı ulaşım ve hareketlilik hizmetlerine yönelik geliştirilen çeşitli İstanbul SKHP ana projeleri bu alanda önemli rol oynamaktadır.
- Proje uygulama sürecinde, SKHP'nin geliştirilmesi, uzun vadede ana proje uygulamalarının desteklenmesi ve kurum içi bilgi transferinin artırılması amacıyla belediyenin iç paydaşlarına yönelik geniş çaplı kapasite geliştirme faaliyetleri tasarlanmış ve uygulanmıştır. Bu bakımdan proje özellikle SKA 16 (Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar) ve SKH 17 (Hedeflenen Ortaklıklar) ile güçlü bir şekilde bağlantılıdır. İBB'nin belirlediği ihtiyaçlar ve talepler göz önünde bulundurularak kapasite geliştirme faaliyetleri devamlı ve dinamik şekilde tüm proje geliştirme sürecinde uygulanmıştır. SKHP vizyon-misyon ve önlemlerinin tasarım süreçlerine belediyedeki ilgili iç paydaşların dahil edilmesi, proje geliştirme aşamalarıyla ilgili olarak kurum içi farkındalığın, ilginin ve bilinirliliğin artırılmasına katkısı olmuştur. Veri entegrasyonu kapasite geliştirme çalışması, Belediye'de veriye dayalı karar alma mekanizmaları için bir temel oluşturmayı ve hesap verebilirliği desteklemektedir (SKH 16).
- İstanbul SKHP, dokuz amaca hizmet eden üç ana tema altında belirlenen 26 ana proje için uygulama planı yol haritası ve bütçe hesaplamaları sunmaktadır. Bazı projeler için uygulamayı destekleyen çeşitli gelir elde etme araçları, kullanıcı ücret düzenlemeleri ve potansiyel kaynaklara yönelik öneriler geliştirilmiştir. Önerilen İstanbul SKHP'nin ana projelerinin mevcut yasal çerçeveye uyumuna yönelik analizi ve bunların mevcut şehir politikalarına entegrasyonu genel olarak araştırılmıştır. İBB'nin proje sürecine paralel olarak, belirlenen ana projelerden bazıları için, AB IPA II fonu kapsamında Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile koordinasyon halinde uygulamaya dönük hazırlık çalışmalarını başlatmış olması SKA 16 ve SKA 17'lere ayrıca katkı sunmaktadır.

3. BULGULAR VE SONUÇLAR

3.1. SKA Aracı Uygulamasından Elde Edilen Temel Bulgular

UN-Habitat tarafından proje çıktılarına yapılan teknik incelemeler ve SKA Aracı uygulama sürecinde elde edilen bulgular ışığında, SKA Aracı'nın teknik ve etkililik yönlerine uyum açısından projenin başlıca güçlü ve zayıf yönleri aşağıdaki gibi özetlenebilir.

İstanbul SKHP, pek çok Avrupa kentinin yaygın olarak kullanmakta olduğu ELTIS "Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planı Hazırlama ve Uygulama Rehberi" (2013)'nin ortaya koyduğu planlama ve uygulama döngüsüne göre geliştirilmiştir. İstanbul SKHP, erişilebilirliğin, toplu taşıma payının, şehir içinde yol güvenliğinin artırılması, sürdürülebilir ulaşım yaklaşımı ile yaşam kalitesinin iyileştirilmesine yönelik uzun vadeli bir perspektifle ekonomik, çevresel ve sosyal yönleri kapsayan bir vizyonu temel alan dokuz amaca sahiptir. Plan ile bu amaçlara erişebilmek için tanımlanan önlem temalarından seçilen 3 tema altında uygulamaya yönelik 26 ana proje öncelikli olarak belirlenmiştir. Bu temalar şunlardır: (i) Düşük Karbona Geçiş (ii) Kesintisiz Aktarma ve Entegrasyon (iii) Trafik Tıkanıklığının Azaltılması. Söz konusu ana projelerin sadece daha kapsamlı ve maliyetli altyapı projelerini değil, aynı zamanda yüksek etkiye sahip daha küçük ve daha az maliyetli eylemleri de içerdiğini belirtmek önemlidir. Her bir ana proje üst ölçekte uzun vadeli etkisi, zamanlaması, uygulama sorumlu birimleri, diğer projelerle ilişkileri, maliyet kalemleri vb. dâhil olmak üzere bir bilgi sayfası formatında

tanımlanmaktadır. Ayrıca projelerin ulaşım ile ilgili sektörlerdeki mevcut İBB ulaşım ve planlama stratejilerine entegre edilmesine yönelik fırsatlar da araştırılmaktadır.

Somut eylemler ve uygulama planı ile tanımlanan öncelikli projelerin, İstanbul SKHP'nin SKA'lara uyum düzeyinin artırılmasına özellikle çok büyük katkı sağladığını belirtmekte fayda vardır. Kentsel hareketlilik hizmetlerinin dağılımı, tasarımı, kalitesi ve erişilebilirliğine ilişkin bir arka plan değerlendirmesine dayanan proje, daha kompakt gelişme modellerini, motorsuz hareketliliği teşvik eden ve ulaşım türleri arasında kesintisiz aktarmanın desteklenmesiyle herkes için erişilebilirliği arttırmayı kapsayan stratejiler ve yaklaşımlar içermektedir.

Sosyal içerme ve cinsiyet eşitliği boyutu, çeşitli etkili yollarla SKHP geliştirme sürecinin aşamalarına dâhil edilmiştir; yeterince temsil edilmeyen 17 gruba özel ihtiyaçların anlaşılması, SKHP vizyonu, önlemlerinin belirlenmesi ve temel projelerin seçimine yönelik paydaş katılım çalışmaları düzenlenmiş, projede geliştirilen bir değerlendirme aracı ile ana projelerin bu gruplar üzerindeki olası etkileri ortaya koyulmuştur. SKHP sosyal içerme ve cinsiyet eşitliği ile ilgili doğrudan göstergeler tanımlamıştır (basamaksız erişime sahip raylı sistem ve metrobüs istasyonlarının yüzdesi, tekerlekli sandalye ile erişilebilir ve görsel ve sesli yardım uygulamalarına sahip otobüslerin yüzdesi, otobüs duraklarının çevresinde 250 m yarıçap içindeki sokaklar dâhil tekerlekli sandalye ile erişilebilir otobüs duraklarının yüzdesi). İzleme ve Değerlendirme çerçevesinde, SKHP amaçları için belirlenen göstergelere dayalı ayrıştırılmış verilerin toplanmasına ilişkin stratejiler geliştirilmiştir. Böylelikle, SKHP faaliyetleri kapsamında kadınların ve savunmasız grupların nasıl etkilendiği ve ihtiyaçları ortaya koyulmuş olacaktır.

SKHP geliştirme sürecinde ulaşım ve hareketlilik ile ilgili İBB'nin mevcut plan ve politikaları ile (İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planı, Otopark Ana Planı, Bisiklet Ana Planı, Yaya Ana Planı, Lojistik Ana Planı ve Toplu Taşıma Ana Planı, İstanbul için Yerel Eşitlik Eylem Planı) stratejik seviyede uyumun sağlanmasına özellikle önem verilmektedir.

Proje aynı zamanda veri analizinin karar verme sürecine entegre edilmesini de desteklemektedir. İstanbul SKHP ana projeleri, çeşitli puanlama yöntemleri ve değerlendirme yaklaşımları (Fayda Maliyet Değerlendirmesi, Çok Ölçütlü Analiz, SKA Aracı, GESI Değerlendirme Aracı) kullanılarak SKHP'nin dokuz amacına olan katkıları değerlendirilmiş ve uygulamaya yönelik önceliklendirme çalışması yapılmıştır.

Projenin kapasite geliştirme bileşeni, SKHP geliştirme aşamaları boyunca sürekli olarak uygulanmıştır. Ayrıca, bu bileşen iç paydaşlar ile işbirliğinin geliştirilmesi, katılımının etkinliğinin desteklenmesinde güçlü bir rol oynamıştır. Eğitim faaliyetleri, programın ötesinde ana proje uygulamalarını destekleyecek şekilde İBB ihtiyaçları ve öncelik alanlarına göre genişletilmiştir. Projede, ulaşım ve hareketlilik sistemlerinin etkin bir şekilde planlanması ve işletilmesi için, kapasite geliştirme bileşeninin bir parçası olarak; veri kalitesi, veri toplama ve entegrasyon ihtiyaçları temelinde genel stratejik öneriler geliştirilmiştir. Bu, İBB'de veriye dayalı karar verme süreci destekleyen ve hedeflere ulaşma yolunda SKHP göstergelerinin düzenli olarak izlenmesiyle sürdürülebilir izleme ve değerlendirme çerçevesini geliştirmenin anahtarı olacaktır.

Proje, SKA Aracı'ndaki teknik ve etkililik yönlerinde bulunan toplam altı performans kriteri özelinde 3 üzerinden 2 puan almıştır. SKA'lara tam uyumunu sağlamak için iyileştirilmesi gereken alanları gösteren bu kriterler aşağıdaki gibidir:

Mekânsal Planlama

12.6 Uygun olduğunda, elde edilecek olumlu etkilerin ve gelecekte elde edilecek daha geniş çapta bir etkinin tanımlanması ve kontrol altına alınması adına, projede tekrarlanabilirlik ve/veya ölçeklenebilirlik olanakları dikkate alınıyor.

15.1 Mevcut toplu taşıma ve kentsel hareketlilik hizmetleriyle birlikte, konut sosyal/kamusal ve ticari amaçlı arazi kullanımlarına dair yapılan bir arka plan değerlendirmesi projenin temelinde yer alıyor.

Verilere Dayalı Süreç ve Yönetim

39.6 Proje, katılımcı süreçlerin nasıl yürütüleceğini açıkça ifade etmektedir. Proje gelişimi ve katılımcılara verilen taahhütlerin sonuçları hakkında düzenli olarak paydaşlara ve etkilenen topluluklara ilgili bilgiler verilmektedir. Bilgi, makul bir zaman diliminde paylaşılarak ve paydaşlara endişelerini iletmeleri veya bilgi talep etmeleri için kanallar sağlanarak ulaşılabilmektedir.

39.7 Projede, halkın katılımı için sivil teknolojilerden ve veri sistemlerinden yararlanılıyor.

Kapasite Geliştirme ve Piyasa Olgunlaştırma

41.3 Projenin iletişim yöntemlerinde, bilgilerin etkin biçimde yayılmasına yönelik uygun dil ve teknoloji yöntemleri kullanılarak, korunmasız ve/veya tehdit altında olabilecek bireyler/topluluklar ele alınıyor.

Finansal Stratejiler

52.1 Proje, projenin yürütülmesi, korunması ve işletilmesi için gereken finansal ihtiyaçların geçmişe dayalı bir değerlendirmesine dayanmaktadır. Aynı zamanda mevcut finansal kapasitenin, finansman mekanizmalarının ve yasal düzenlemelerin bir değerlendirmesini içermektedir.

3.2. Uygulama için Önemli Hususlar

UN-Habitat, İBB'de 28 Ocak 2022 tarihinde Ulaşım Dairesi Başkanı liderliğinde Ulaşım Planlama Şube Müdürlüğü, Arup yerel proje takımı ve UKFCDO program yöneticisinin katılımlarıyla "Proje Kapanışı ve Sonraki Adımlar Toplantısı" düzenlemiştir. Toplantının temel amacı, SKA Aracı uygulama sürecinin sonuçlarını ve temel bulgularını sunmak ve projenin program sonrasında uygulanabilmesine yönelik belediyenin görüşlerini almaktır. Aşağıda proje uygulamasına yönelik verilen tavsiyeler, SKA Aracı uygulama sürecinden elde edilen önemli bulguları ve İBB ile yapılan kapanış toplantısında paylaşılan değerlendirmeleri içermektedir.

Öneriler, İBB ve proje paydaşları tarafından yapılan değerlendirmeler göz önünde bulundurularak, SKA Aracının projenin uygulaması ve sürdürülebilirliğine yön verdiği dört temel başlık altında (paydaş katılımı, yasal uyumluluk ve yönetim, finansal sürdürülebilirlik ve kapasite), eylem odaklı bir şekilde geliştirilmeye çalışılmıştır.

Öneriler	Lider Kurum/Birim	Ana Paydaşlar	Başarı Göstergesi	
Paydaş Katılımı				
1	Etkili pilot projeler tasarlamak ve uygulamak için iç paydaşların ve her seviyeden dış paydaşların aktif katılımının sağlanması	İBB-Ulaşım Planlama Şube Müdürlüğü	İstanbul SKHP Paydaş Katılım Planı-Tüm iç ve dış paydaşlar	Yerel ihtiyaçlar ve çözümler hakkında ortak bir anlayışın belirlenmesi, katılımın sürekli ve tekrarlanabilir olması
2	İstanbul SKHP'nin uygulanması için belediyenin	İBB-Ulaşım Planlama ve	İstanbul SKHP Paydaş Katılım	Planlama-tasarım-onay-işletme ve bakım ve

	İç paydaşları arasında koordinasyon ve işbirliğinin artırılması	Strateji Geliştirme Şube Müdürlükleri	Planı-Tüm iç paydaşlar	izleme aşamalarında ilgili müdürlüklerin nasıl çalışacağını, somut rol ve sorumlulukları tanımlayan bir eylem planı
3	Paydaşların daha etkili ve aktif katılımlarını sağlamak için kapasite geliştirme programlarının tasarlanması ve uygulanması	İBB-Ulaşım Planlama-Strateji Geliştirme-İnsan Kaynakları/Eğitim Şube Müdürlükleri	İstanbul SKHP Paydaş Katılım Planı-Tüm iç ve dış paydaşlar	Güncel bir iletişim planı doğrultusunda çeşitli kamu ve özel sektörden kurumlara ve STK'lara yönelik gerçekleştirilen çalıştay ve bilgi paylaşım toplantıları Bilgilendirme ve eğitim programlarının tasarlanması, uygulanması. Bilgi paylaşımı yapılacak kanalların belirlenmesi İlgili tüm paydaşlara verilen bilgilendirme amaçlı toplantı sayısı
Yasal Uyumluluk ve Yönetişim				
4	İstanbul SKHP amaç ve göstergelerinin belediyenin stratejik planına ve faaliyet programlarına entegre edilmesine yönelik çalışmaların yapılması	İBB Başkanlığı ve İBB Meclisi Ulaşım Planlama-Strateji Geliştirme Şube Müdürlükleri	Tüm SKHP ile ilgili müdürlükler	Belediyenin gelecek dönem vizyon ve kararlarını gösteren güncellenmiş stratejik dokümanlar (strateji planı ve yıllık faaliyet raporları)
5	Merkezi hükümet ve ilçe belediyeleri düzeyinde SKHP'nin geliştirme sürecinde elde edilen bilgi ve deneyimlerin aktarılması ve ana projelerin pilot uygulamaları için işbirliğinin geliştirilmesi	İBB Başkanlığı Ulaşım Dairesi Başkanlığı	Ulaşım Planlama Şube Müdürlüğü Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı SKHP Fonksiyonel Alanı ve İstanbul İlçe Belediyeleri	SKHP çerçevesinin tüm yönetim seviyelerinde tanınması SKHP vizyon ve amaçlarıyla uyumlu strateji geliştirme ve raporlama entegrasyonu
6	SKHP ana projeleri uygulamaları için ilgili yasal ve düzenleyici çerçeve analizinin yapılması	İBB Ulaşım Planlama Şube Müdürlüğü-Hukuk Müşavirliği	Tüm SKHP ile ilgili müdürlükler ve ulaşım operatörleri	Yasal gereklilikler ve ilgili değişikliklerin tanımlanması Potansiyel gelir elde etme kaynaklarının uygunluğu-kısa-orta ve uzun vade eylemlerin belirlenmesi
Finansal Sürdürülebilirlik				
7	Öncelikli pilot proje uygulamaları için nakit akışı tahminleri, gelir gider kalemleri, iş modellerini içeren bir finansman planının hazırlanması ve olası	İBB- Ulaşım Dairesi Başkanlığı	Tüm SKHP ile ilgili müdürlükler ve ulaşım operatörleri	Pilot projelerin kapsam, nitelik ve mekânsal olarak yerine uygun yatırım kaynaklarının listesi Pilot proje uygulamaları için belirlenen iç ve dış finansman kaynakları

	finansman kaynaklarının belirlenmesi			
8	Teknik destek ve eğitim programları aracılığıyla belediyede proje finansmanı konusunda kapasitenin geliştirilmesi	İBB- Ulaşım Dairesi Başkanlığı-İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı	Tüm ilgili müdürlükler ve proje finansmanı konusunda güçlü teknik bilgi birikimine sahip kamu kurumları ve özel sektör	İlgili kamu ve özel kurumlar veya uluslararası fon kuruluşları tarafından verilen teknik destek ve eğitim programları
Kapasite				
9	SKHP eğitim faaliyetlerinin belediyede yaygınlaştırılması ve iletişim stratejisinin belediyede güncellenerek uygulanması	Ulaşım Planlama-Strateji Geliştirme Şube Müdürlükleri	Tüm SKHP ile ilgili müdürlükler ve ulaşım operatörleri	Belediye içi eğitimlerin uygulanması (planı, eğitim dokümanları, iç ve dış paydaşlara yönelik iletişim araçlarının belirlenmesi ve paylaşılması)
10	Proje finansmanı, veri entegrasyonu, sosyal kapsayıcılık ve cinsiyet eşitliği, dijital okuryazarlık, izleme ve değerlendirme (İz&De) konularında belediyede kapasite geliştirme programlarının geliştirilmesi	Ulaşım Planlama-Strateji Geliştirme Şube Müdürlükleri	Tüm SKHP ile ilgili müdürlükler ve ulaşım operatörleri	Kapasite ihtiyaçlarının belirlenmesi ve eğitim planlanmasına yönelik analiz ve değerlendirme çalışması
11	Ulaşım ile ilgili tüm paydaş kurumlar arasındaki detaylı veri analizi çalışmasının yapılması	Ulaşım Planlama-Bilgi İşlem Şube Müdürlükleri	İstanbul SKHP Paydaş Katılım Planı-Tüm iç ve dış paydaşlar	SKHP göstergelerine ilişkin belirlenmiş veri boşlukları Veri üretme-paylaşım-yönetim rollerinin tanımlanması Veri entegrasyon ve güncelleme modeli
12	Veri altyapısının geliştirilmesi- veri sağlama ve toplama kapasitenin artırılması	Ulaşım Planlama- Bilgi İşlem Şube Müdürlükleri	İstanbul SKHP Paydaş Katılım Planı-Tüm iç ve dış paydaşlar	SKHP göstergeleri ile ilgili veri toplama kaynakları ve yöntemlerinin tanımlanması, gözden geçirilmesi
13	İstanbul SKHP amaçları ve ana projeleri için izleme ve değerlendirme çerçevesinin geliştirilmesi	Ulaşım Planlama Strateji Geliştirme Şube Müdürlükleri	Tüm SKHP ile ilgili müdürlükler ve ulaşım operatörleri	SKHP stratejilerine uyumlu proje düzeyinde göstergelerin tanımlanması Güncellenmiş SKHP İz&De Çerçevesi Göstergelerin belirlenen hedef değerlere göre izlenip raporlanması

EK- Proje Geliştirme Süreci ve SKA Proje Değerlendirme Aracı¹

GFCP, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na (SKA) ulaşılmasına ve Yeni Kentsel Gündem'in (NUA) uygulanmasına önemli katkılar sağlamayı amaçlamaktadır. SKA Aracı, kent yönetimlerine ve yüklenici ortaklarına daha kapsayıcı, sürdürülebilir ve etkili kentsel projeler geliştirmelerinde rehberlik etmesi için çevrimdışı, dijital ve kullanıcı dostu bir araç olarak, UN-Habitat tarafından geliştirilmiştir. SKA Aracı'nın temel amacı; seçilen kentsel projelerin SKA'ler ve bunların şehir bağlamları ile olan uyumunu arttırmaktır.

SKA Aracı'nın amaçları şunlardır:

- Sürdürülebilirliği ve kapsayıcılığı geliştirmek amacıyla, planlama, geliştirme ve tasarım aşamasında kentsel projelerin kalitesini artırmak;
- Projelerin orta ve uzun vadede gerçekleştirilebilirliğini ve uygulanabilirliğini sağlayan uygun bir ortamı teşvik etmek ve
- Projenin SKA'lara ve Program hedeflerine uyumunu optimize etmek ve stratejiler geliştirmek amacıyla, Şehir İdareleri ve Uygulama Ortakları arasında katılımcı bir süreci yönlendirmek.

SKA Aracı'nın uygulanması, kentsel projelerin yeterli gelişiminin sağlanması ve kalite güvence önlemlerinin alınmasına rehberlik ederek projelerin gelişimini değerlendirmeyi desteklemektedir. SKA Aracı, kent yönetimlerine ve yüklenici ortaklarına, kırılgan grupların ihtiyaçlarına yönelik birlikte daha kapsayıcı, sürdürülebilir projeler geliştirmeleri için teknik rehberlik etmektedir (GFCP amaçlarına uygun olarak).

SKA Aracı, proje uygulamasının farklı aşamalarında periyodik şekilde düzenlenecek katılımcı çalıştaylarla uygulanacaktır. Yapılacak tekrarlı değerlendirmelerle projelerde geliştirilebilecek yönler ve programdaki tüm şehirler arasında en iyi uygulamaların paylaşılmasına katkıda bulunabilecek güçlü yönler belirlenecektir. Aşağıdaki şekil, SKA Aracı'nın uygulama sürecini genel olarak tanımlamaktadır.

Şekil 1: SKA Aracı Uygulama Süreci

¹ SKA Aracı – Genel Çerçeve ve Kullanıcı Rehberi, <https://www.globalfuturecities.org/sdg-project-assesment-tool>

1.SKA Aracı'nın Özelleştirilmesi (Aşama 1 – Sürdürülebilirlik İlkelerinin Seçimi)

SKA Aracı, kentsel projelerin sürdürülebilir kentleşmeyi nasıl geliştirdiğini değerlendirmek ve yönlendirmek amacıyla, 8 temel etmen altında bir araya gelen sürdürülebilirlik ilkeleri ve performans kriterlerini içermektedir. Bu etmenlerden dördü, aşağıda tanımlanan teknik yönere odaklanmaktadır.

- Sosyal Kapsayıcılık
- Mekânsal Planlama
- Çevresel Dayanıklılık
- Ekonomik Kalkınma

2. grup temel etmenler ise, kentsel projelerin etkinliği ile ilgilidir.

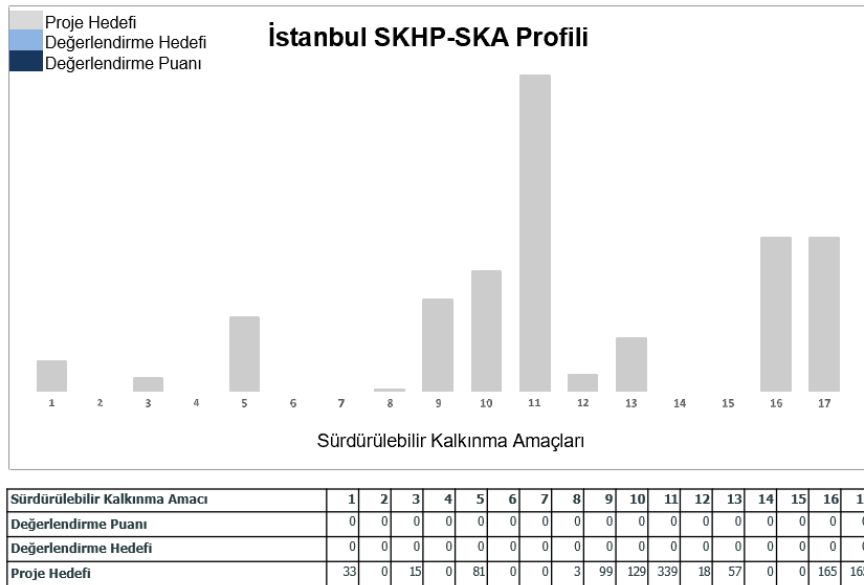
- Veriye Dayalı Süreçler ve Yönetim
- Kapasite Geliştirme ve Piyasa Olgunluğu
- Kentsel Yönetişim ve Yasal Çerçevesel
- Finansal Stratejiler

İBB (Ulaşım Planlama Şube Müdürlüğü), Yüklenici Ortak (Arup), UKFCDO ve UN-Habitat, 21 Aralık 2019 tarihinde yapılan katılımcı bir çalıştayda proje kapsamına uygun sürdürülebilirlik ilkelerini birlikte seçmişlerdir. Buna göre, İstanbul SKHP için SKA Aracı dokümanı, **28 sürdürülebilirlik ilkesi** ve **80 performans kriterini** içermektedir.

SKA PROFİLİ

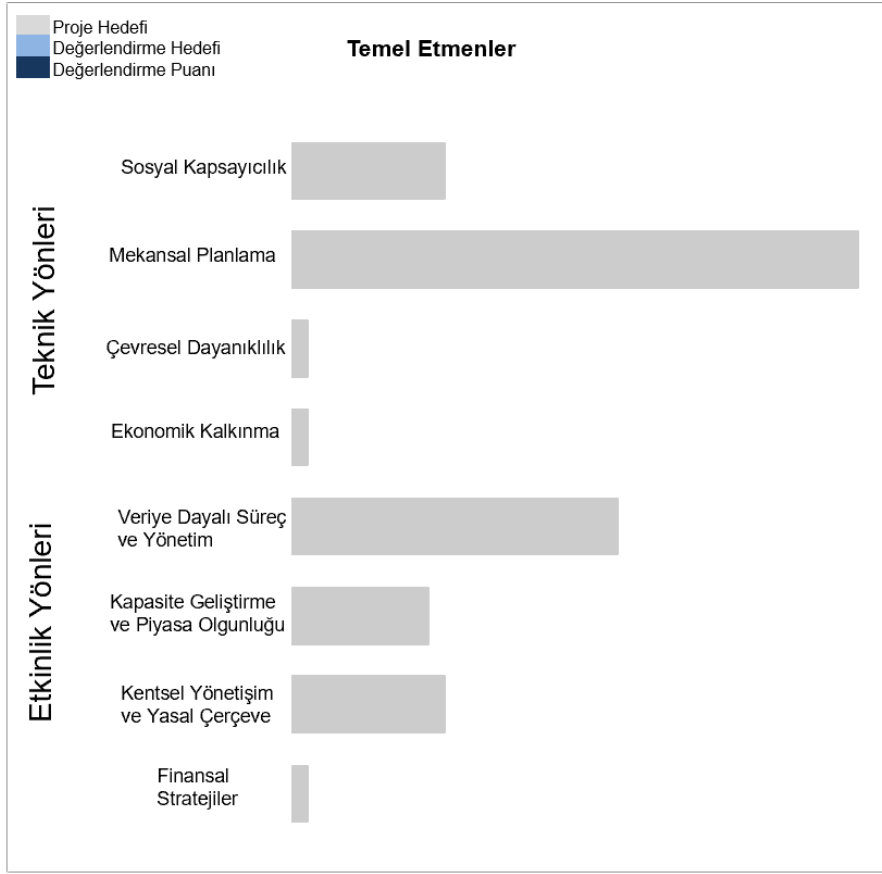
Projeye özel hale getirilmiş SKA Aracı'nın bir parçası olarak, her bir kentsel projenin SKA'lere uyumluluk potansiyelini gösteren kendine özgü bir SKA profili bulunmaktadır. SKA profili, proje için seçilmiş sürdürülebilirlik ilkeleri ve performans kriterlerine uygun şekilde otomatik olarak hesaplanmaktadır. SKA Aracı'nda bulunan her bir performans kriteri, 17 adet SKA ve 174 alt hedef ile eşleştirilmiştir.

Aşağıdaki şemada gösterildiği gibi, her bir projenin kendine özgü bir SKA profili bulunmaktadır (gri sütunlar).

Şekil 2: SKA Profili – İstanbul SKHP

Aynı zamanda, SKA Aracı, teknik ve etkinlik temel etmenlere göre, her bir projenin sağlayabileceği maksimum SKA uyumluluk düzeyini de ortaya koymaktadır. Aşağıdaki şekil, İstanbul SKHP Projesi'nin temel etmenler profilini göstermektedir.

Şekil 3: Temel Etmenler Profili – İstanbul SKHP

Her bir SKA çalışmayı sonrası, projenin maksimum SKA uyumluluk potansiyeline ulaşmayacağı, zamanla bu gelişmenin sağlanacağı beklenmektedir. SKA çalışmaya konu olan proje çıktılarının içeriğine bağlı olarak, tüm performans kriterleri değerlendirilemeyebilir ve bu nedenle projenin ilk çalıştaylarda SKA profili biraz daha düşük çıkabilir.

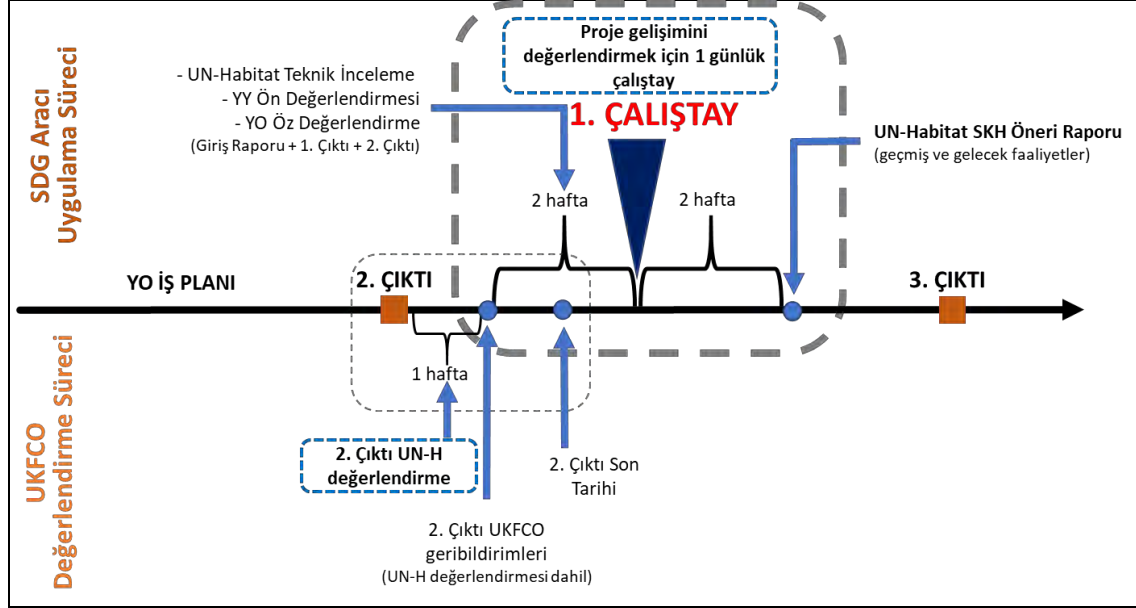
2. SKA Aracı'nın Uygulanması (Aşamalar 2 & 3 – Projenin İncelenmesi & Sonuçların Tartışılması)

Projeye özel SKA Aracı, ilk olarak, proje çıktılarının kent yönetimi ve yüklenici ortak tarafından ayrı ayrı ön değerlendirilmesi sırasında ve sonrasında tüm tarafların katılımı ile düzenlenecek olan SKA proje değerlendirme çalıştaylarında kullanılacaktır.

PROJE ÇIKTILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

UN-Habitat, her bir proje ana çıktısı için, SKA proje değerlendirme çalıştaylarına katkı sağlanması, kritik sorunların ortaya koyulması ve projelerin sürdürülebilir/kapsayıcı şekilde geliştirilmesinin sağlanması amacıyla, UKFCDO'ya stratejik önerilerde bulunmaktadır. Bu teknik değerlendirmeler, tüm program ortakları arasında sürekli bir işbirliğini sağlamaya yardımcı olacaktır ve SKA çalışmaları için bir temel oluşturmaktadır.

Aşağıdaki şekil, proje çıktılarının değerlendirilmesi ve SKA çalıştayının yapılmasına (K1 ve K2 Raporlarının teslimleri sonrasında yapılan 1. Çalıştay) ilişkin ayrıntılı zaman çizelgesini sunmaktadır.

Şekil 4: SKA Proje Değerlendirme Süreci

ÖN DEĞERLENDİRMELER (AŞAMA 2 – PROJENİN İNCELENMESİ)

Her bir SKA çalıştayından iki hafta önce, UN-Habitat, UKFCDO ile koordinasyon halinde, SKA Aracı ön değerlendirmenin girişlerinin yapılacağı dijital formu, kent yönetimi (İBB-Ulaşım Planlama Şube Müdürlüğü) ve yüklenici ortak (Arup) ile paylaşacaktır. Ön değerlendirmenin temel amacı, kent yönetimi ve yüklenici ortak tarafından ayrı şekilde, SKA Aracı çerçevesinde projenin zayıf ve güçlü yanlarının ortaya koyulmasını sağlamaktır. Ayrıca, ön değerlendirmeler, kent yönetimi ve yüklenici ortağın SKA çalıştaylarında ortak bir tartışma ortamının sağlanmasına yönelik hazırlanmasına katkı sağlayacaktır.

Kent yönetimi ve yüklenici ortak, ön değerlendirme formlarını kullanarak SKA Aracı'nda seçilen sürdürülebilirlik ilke ve performans kriterlerine göre proje çıktılarını değerlendirerek puan verecektir. Bu aşamada, UN-Habitat, kent yönetimlerine yapacakları puanlama için tarafsızlık ilkesini gözeterek teknik destek sağlayacaktır. Ön değerlendirmelerde, kent yönetimi ve yüklenici ortak'tan her bir performans kriteri için 0 dan 3'e kadar bir puan vermesi beklenmektedir. Sunulan çıktılarda ele alınmayan kriterler, N/A (geçerli değil) olarak tanımlanacaktır.

Kritere 0, 1 veya 2 puanı verildiğinde, UN-Habitat değerlendirme raporunda, (i) sunulan ana çıktılar için ek faaliyetlerin önerilmesine ya da (ii) çalıştaydaki tartışmalara dayanarak kriterlerin ilerleyen süreçteki ana çıktılarda ele alınmasına işaret edilecektir.

Tablo 1 Puanlama Ölçeği

3	Kapsayıcı biçimde uyumlu	Kriter, değerlendirilen çıktılarda kapsamlı biçimde ele alınmıştır.
2	Yeterli düzeyde uyumlu	Kriter, iyileştirmeye açık olsa da yeterli düzeyde ele alınmıştır.

1	Kısmen uyumlu	Kriter, ele alınmış olsa da yeterli düzeyde değil ve belirgin ölçüde iyileştirme gerektirmektedir.
0	Dahil edilmemiş	Kriter, proje çıktılarında ele alınması gerekirken alınmamıştır.
(N/A)	Geçerli değil	Kriterin değerlendirilen çıktılarda ele alınması henüz beklenmemektedir.

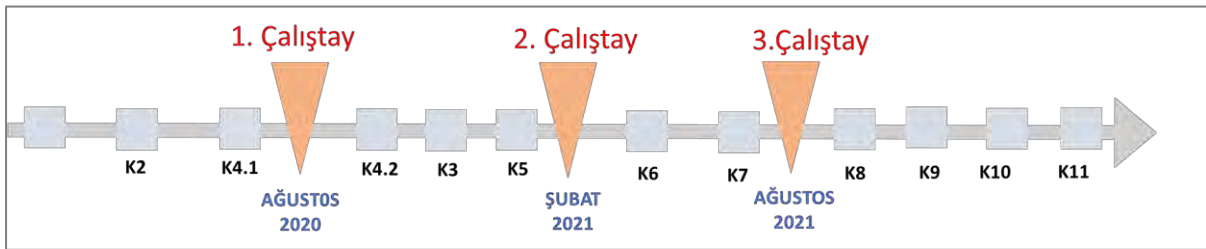
SKA PROJE DEĞERLENDİRME ÇALIŞTAYLARI (AŞAMA 3–SONUÇLARIN TARTIŞILMASI)

Ön değerlendirmeler, kent yönetimi ve yüklenici ortağın proje ana çıktılarını seçilmiş performans kriterlerine göre değerlendirme yapmasını sağlarken, SKA çalıştayları ise, tüm program ortakları arasında yapılan değerlendirmeler üzerinden ortak bir tartışma ortamının yaratılmasını ve projenin iyileştirilmesine ilişkin önerilerin ortaya koyulmasını hedeflemektedir.

SKA Proje Değerlendirme Çalıştayının temel hedefleri şunlardır:

- Projelerin ilerleme durumu hakkında genel değerlendirmenin yapılması;
- Proje çıktılarının iyileştirme alanları ve güçlü yönleri hakkında kent yönetimi ve yüklenici ortakları arasında bir tartışma ortamının yaratılması;
- SKA Aracı'nın uygulanmasında ortaya çıkan değerlendirme sonuçları üzerinde anlaşmanın sağlanması;
- İyileştirme önerilerinin geliştirilmesi;
- Gelecekteki proje çıktılarının SKA Aracı'na uyumlu hale getirilmesine katkı sağlanması.

SKA çalıştayları, aynı zamanda SKA Teknik Öneri Raporu'nun hazırlanmasından sorumlu olan UN-Habitat tarafından yönetilmektedir. Kent yönetimleri, yüklenici ortaklar, UKFCDO ve UN-Habitat tarafından her bir proje başına SKA çalıştaylarının sayısının 3 ile 5 arasında olmasına karar verilmiştir. Buna göre, İstanbul SKHP için, SKA Aracı toplam 3 kere uygulanmıştır. Çalıştay sayısı, iş planındaki güncellemelere uygun olarak değişiklik gösterebilir.

Şekil 5: İstanbul SKHP Projesi SKA Çalıştayları Zaman Çizelgesi